

درس خارج فقه استاد حمید درایتی

جلسه سیزدهم، ۱۹ مهر ۱۴۰۰

موضوع: کتاب الشركة/ شرکت تعاونی / جمع بندی حقوقی

۱۱- تصمیم گیری در شرکت تعاونی بر اساس نظر اکثریت می باشد [1]، در حالی که تصمیم گیری در شرکت فقهی و اموال مشاع منوط به نظر جمعی و رضایت تمام شرکاء خواهد بود.

۱۲- قانون در بعضی از موارد، اخراج اعضاء از شرکت های تعاونی را پیش بینی نموده است، در حالی که به مقتضای قاعده تسلیط (الناسُ مُسَلَّطُونَ عَلَى اموالِهِم) خروج از شرکت فقهی باید اختیاری باشد.

۱۳- از منظر قانون تعهد مالی هر يك از اعضاء نسبت به دیون شرکت تعاونی حداکثر به میزان مبلغ اسمی سهم او می باشد، در حالی که تمام دیون شرکت فقهی برعهده شرکاء خواهد بود.

۱۴- قانون گذار در قبال استرداد اموال دولتی بعد از انحلال شرکت، تمامی اعضاء را متضامناً مسئول و ضامن دانسته است، در حالی که تضامن نیازمند يك وجه شرعی می باشد.

فصل دوم - شرکت های تعاونی از منظر فقه

در مقام تحلیل فقهی شرکت های تعاونی، چند احتمال وجود دارد که باید يك به يك بررسی شود:

- اگر شخصیت حقوقی مستقل شرکت در فقه پذیرفته نشود:
 - اجتماع اموال اعضاء (سرمایه اولیه) موجب به وجود آمدن يك شرکت فقهی و مدنی است که هیأت مدیره و مدیر عامل، وکیل یا اجیر شرکاء در فعالیت های محوله بوده و حقوق ماهانه و مزایای بمنزله ی اجرت آنان می باشد و مفاد اساسنامه شرکت شرط ضمن عقد تلقی خواهد شد.
 - اجتماع اموال اعضاء (سرمایه اولیه) موجب به وجود آمدن يك شرکت فقهی و مدنی است که شرکاء با انعقاد عقد مضاربه، هیأت مدیره و مدیر عامل را موظف به فعالیت های محوله نموده اند و سهم عامل در این مضاربه با حقوق ماهانه و مزایایی که برای او در نظر گرفته شده است، مصالحه می شود و مفاد اساسنامه شرکت شرط ضمن عقد تلقی خواهد شد.

• اگر شخصیت حقوقی مستقل شرکت در فقه پذیرفته بشود:

▪ اجتماع اموال اعضاء (سرمایه اولیه) موجب به وجود آمدن يك شرکت فقهی و مدنی می شود و شخصیت حقوقی شرکت که برآمده از توافق اعضاء و اعتبار قانون گذار است، وکیل یا اجیر شرکاء در فعالیت های محوله خواهد بود و ذخائر قانونی و احتیاطی و حق آموزش و سایر ملزومات قانونی بر اساس شرط ضمن عقد (عقد دولت با اعضاء شرکت) اختصاص خواهد یافت.

▪ اجتماع اموال اعضاء (سرمایه اولیه) موجب به وجود آمدن يك شرکت فقهی و مدنی می شود و شرکاء با شخصیت حقوقی شرکت که برآمده از توافق اعضاء و اعتبار قانون گذار است، عقد مضاربه ای منعقد می کنند و سهم عامل در این مضاربه همان ذخائر قانونی و احتیاطی و حق آموزش و سایر ملزومات قانونی که برای شرکت تعاونی در نظر گرفته شده است، می باشد و حقوق ماهانه هیأت مدیره بابت هزینه های مضاربه از درآمد شرکت کسر خواهد شد.

▪ اجتماع اموال اعضاء (سرمایه اولیه) موجب به وجود آمدن يك شرکت فقهی و مدنی می شود و شخصیت حقوقی شرکت که برآمده از توافق اعضاء و اعتبار قانون گذار است، مملوك شرکاء می باشد که در نتیجه شرکاء مالك طولی دارایی شرکت می باشند.

[1] اساسا در فرآیند های تصمیم گیری سه نوع اکثریت وجود دارد: اکثریت مطلق — به معنای موافقت بیش از نیمی از رأی دهندگان است (۱ + ۵۰٪). اکثریت نسبی — به معنای کثرت رأی های موافق است در حالی که کمتر از نصف رأی دهندگان باشد. اکثریت خاص — به معنای کثرت رأی های موافق است در حالی که بیشتر از نصف رأی دهندگان باشد (مانند سه چهارم رأی دهندگان).